

Työssäoppimisen pedagogiset käytännöt sosiaali- ja terveysalalla

Virtanen Anne, KT, Yliopistotutkija, Jyväskylän yliopisto, Opettajankoulutuslaitos

Ammatilliseen peruskoulutukseen vuosituhanen alussa liitetty työssäoppimisen järjestelmä on osoittautunut tehokkaaksi käytännöksi oppia ja kehittyä ammatillisesti (Virtanen, 2013). Työ opiskelijainkin siis opettaa. Eri koulutusalojen työssäoppijoilla ei kuitenkaan ole yhtäläisiä mahdollisuuksia oppia ja kehittyä ammatillisesti työpaikoillaan (Virtanen, 2014). Tulos kuulostaa vieraalta yhtenäisen koulutusjärjestelmän Suomessa, joskin sille on osittain luonnollinen selitys. Joillakin aloilla työssäoppiminen voitiin rakentaa entisen harjoittelujärjestelmän päälle, kun taas joillakin aloilla koko työssäoppiminen oli rakennettava puhtaalle pöydälle (Virtanen, Tynjälä & Stenström, 2010).

Parhaiten työssäoppimisen järjestelmä on pystytty vastaanottamaan sosiaali- ja terveysalalla, jolla on jo ennestään ollut pitkät perinteet opiskelijoiden työelämässä tapahtuvien oppimistilanteiden järjestämisestä (Virtanen, 2013). Juuri tämän alan opiskelijat arvioivatkin oppineensa työssäoppimisjaksoilla muita enemmän (Virtanen, Tynjälä & Collin, 2009), ja he myös kokivat kehittyneensä ammatilliselta identiteetiltään muita vahvemmin (Virtanen, Tynjälä & Stenström, 2008). Tässä esityksessä kuvataan tarkemmin sosiaali- ja terveysalan pedagogisia käytänteitä työssäoppimisen toteuttamisessa. Esitys perustuu väitöskirjatutkimukseen (Virtanen, 2013), joka kumoaa ainakin uskomuksen, jonka mukaan opiskelijoiden oppiminen on vain heistä itsestään kiinni. Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden tuloksekas työssä oppiminen on nimittäin seurausta ennen kaikkea työssäoppimispaikan toimintatavoista ja pedagogisista ratkaisuista työssäoppimisen toteuttamisessa (Virtanen, Tynjälä & Eteläpelto, 2014). Näitä käytäntöjä koulun ja työelämän rajapinnalla käydään esityksessä tarkemmin läpi.